

Eitt sindur um Damslektina á Oyrareingjum

Bertel Bertelsen, bóndi á Oyrareingjum 1684,
 Joen Bertelsen, bóndi á Oyrareingjum 1721,
 Thomas Joensen, bóndi á Oyrareingjum 1756.

Thomas Joensen var giftur við Maren Didriksdatter, ið var dóttir Didrik Joensen, bónda við Sjógv í Kollafirði og Johanne Marie Bohm, sum hevði verið gift við prestinum Andreas Hansen Dam.

Thomas Joensen og Maren Didriksdatter áttu sonin Jens Thomasen, sum tók sær navnið Dam.

Jens Thomasen Dam, bóndi á Oyrareingjum, 1793,
 Ole Christian Dam, bóndi á Oyrareingjum 1839,
 1) Peder Mohr Dam, giftist við Johanne Marie Djurhuus, dóttir Johan Christian Frederik Djurhuus, bóndi við Sjógv í Kollafirði, 1834,
 Peder Mohr Dam festi Sjóvargarð ... 1866.

Ole Christian Dam,
 Peter Mohr Dam,
 Atli P. Dam.

Eitt sindur um Djurhuusslektina í Kollafirði

Didrik Jensen, bóndi við Sjógv í Kollafirði 1729,
 Jens Didriksen, bóndi við Sjógv í Kollafirði 1770,
 Johanne Marie Jensdatter,

gift við Jens Christian Djurhuus, sum festi Sjóvargarð 1797.
 Jens Christian Djurhuus var sonur Johan Christian Djurhuus, uppsitara á prestagarðinum á Nesi í Eysturoy og Marie Hansdatter Rønning. Hann og Johanne Marie Jensdatter áttu synirnar Jens Hendrik Djurhuus, sum festi hálvan Sjóvargarð 6 merkur (Tinggarð) og

Johan Chr. Fr. Djurhuus, sum festi hina helvtina av Sjóvargarði 1834.
 Johanne Marie Djurhuus, gift við Peder Mohr Dam av Oyrareingjum.
 1) Peder Mohr Dam, fest Sjóvargarð 1866.
 Ole Christian Dam,
 Peder Mohr Dam,
 Atli P. Dam.

Thomas Joensen, bónda á Oyrareingjum, sonur teirra, Jens Thomasen, sum eisini var góndi á Oyrareingjum, keypti sær rætt til at hava navnið Dam. «Hetta er ikki beint, Andreas Hansen Dam var ikki barnleysur, hann átti eina dóttur, sum giftist við Jógvani bónda á Homrum í Kollafirði. Eftirkomarar hennara eru «hin rætta Dam — slektin».

Hetta skrivur John Davidsen um í «Vardanum», 33. bindi síðu 52. Hann skrivur eisini, at Oyrareingjamaðurin ikki kann hava keypt sær navnið Dam, tí «fólk fingi ikki loyvi at keypa sær nýtt navn fyrr enn við lóg frá 22. apríl 1904.»

Líkamikið, hvussu Oyrareingjamaðurin hevur fingið navnið Dam, so er tað komið fyrri at verða verandi, men hevði hann í staðin fyrri navnið Dam, sum hann als ikki var skyldur við, fingið sær gentunavnið hjá ommuni, Bohm, høvdu allir Dammarnir í Føroyum í dag itíð Bohm.

Á Miðgerði

Á Miðgerði eru tveir bóndagarðar, hvør er 4 merkur. Hadaði er tað fólkið, sum verður kallað Miðgerðarfólkið, dúgligt og sera handiligt fólk. Tað eru ikki fáir færoyingar, sum hava hug at reypa av at vera av Miðgerðarslagnum.

Hamrar og Todnes

Í Homrum eru tveir bóndagarðar, hvør er 4 merkur, og í Todnesi er ein

bóndagarður, sum eisini er 4 merkur. Í Todnesi er einasta ognarmørkin í Kollafirði.

Við Sjógv

Við Sjógv var ein tölvmarkargarður, og 1. november 1797 festi Jens Christian Djurhuus henda garð, hann var giftur við dóttur Jens Didriksen, ið var sonur Didrik Jensen og Johanne Marie Dam (f. Bohm). Jens Christian Djurhuus var sonur Johan Christian Djurhuus, uppsitara á prestagarðinum á Nesi og Marie Hansdatter Rønning. Hesin Johan Chr. Djurhuus var sonur Christen Jensen Djurhuus, tann fyrsta Djurhuus, ið kom til Føroya, og sum 29. mars 1737 gjørdist hjálparprestur hjá prestinum Anders Lemvig á Nesi. Seinni gjørdist Christen Jensen Djurhuus fyrst prestur og síðani próstur.

Marie Hansdatter Rønning var norsk, hon hevði verið trúlovað við yngra bróður Johan Christian Djurhuus, Andreas Christensen Djurhuus og var komin til Føroya við honum, men pápin vildi ikki, at tey skuldu giftast, og so giftist hon bara við tí eldra beiggjanum Johan Christian.

Tað var Jens Christian Djurhuus, tann fyrsti Djurhuus, sum kom til Kollafjarðar, ið yrkti «Ormin Langa», «Lorvikspáll» og mangt annað, meðan tað var sonur hansara, Jens Henrik Djurhuus, sum yrkti «Gøtuskeggjara».

1834 fór Sjóvargarður í helvt. Tveir synir Jens Chr. Djurhuus festu hvør sínar 6 merkur, Johan

Christian Fredrik Djurhuus búði í teimum niðaru húsum við Sjógv, meðan hin bróðurin, Jens Henrik Djurhuus, búði í teimum ovaru húsum, sum vórðu kallað í Tinggarðinum av tí, at gamal tingstaður fyrri Norðstreym hevði verið har.

Í Tinggarðinum er Djurhuus navnið framvegis, men í hin garðin kom eitt nýtt navn. Tað var Peder Mohr Dam, sum festi har 6. desember 1866. Peder Mohr Dam var sonur Ole Christian Dam, bónda á Oyrareingjum, hann var giftur við dóttur Johan Christian Fredrik Djurhuus við Sjógv.

Inn gjøgnum Liðina vóru, fyrst ið eg minnst bara einstøk hús. Nú er næstan samanbygt.

Á Heyggi

Á Heyggi eru 4 merkur. Sum eg havi nevnt fyrr, hevði Didrik Jensen aftrat Sjóvargarði eisini Heyggsgarð, men meðan sonur Didrik Jensen, Jens Didriksen, festi Sjóvargarð 13. september 1770, so sat Didrik Jensen framvegis við Heyggsgarði til 21. juli 1784, tá festir annar sonur hansara, Anders Didriksen, garðin. og 6. nov. 1797 festi sonur Anders Didriksen, Jens Nicolaj Andersen. Hann var seinasti festari á Heyggsgarði, tí 26. juli 1852 varð garðurin gjørdur til embætisgarð hjá landslækninum í Føroyum. Eftir tað vóru tað uppsitarar á garðinum.

Anton Degn sigur í bókini «Færøske Kongsbønder», hvussu tað bar til, at Heyggsgarður í Kollafirði kom at verða embætisgarður hjá landslækninum í Føroyum:

«Í brævi frá rentukamarinum (statskassanum), dagfest 11. juni 1826, fekk amtið loyvi til at lata menn festa kongsgarðar, tá ið kongsgarðar vóru leysir.

1831 søkti táverandi landslækni, Krebs, amtið um at fáa ein embætisgarð lagdan til landslæknaembætið, og í skrivi, dagfest 18. juni 1831, jattaði rentukamarið, at ein garður kundi verða lagdur til landslæknaembætið, tá ið hann var leysur, og eingin lógligur festari var til garðin. Eingin varður var leysur at fáa hjá landslækninum tá, og tað var óvist, nær nakar fór at verða leysur. Á garðinum «Á Heyggi» í Kollafirði var ein festari, sum var meir enn seksti ár, og hann var barnleysur. Tað var tí avgjørt, at «Heyggsgarður» í Kollafirði skuldi verða embætisgarður hjá landslækninum. Hetta hendi sambart skriv frá innanríkisráðnum, dagfest 26. juli 1852, og Heyggsgarður var embætisgarður hjá landslækninum líka til mitt í 1900-og tretivuárunum.

Landslækni var fyrst nevndur bartskeri, síðan landkirurgur og fysikus og frá 21. apríl 1914 amtslækni, og nú eitur tað vist landslækni.

Oyrareingir

Um Oyrareingir er ikki stórt annað at siga enn sagt varð undir umtaluvi av Sjóvargarði.

Annars sigur Jens Chr. Djurhuus frá hesari søgnini um Oyrareingir í Vardanum 14. bind síðu 189:

«Oyrareingir ber orð fyrri at vera ein tann elsti býlingur, sum er í Kollafirði. Sogn er um, hvussu hann varð til.

Tað var í tí tíðini, tá Kirkjubøbóndin átti norður til Gjónna í Gjáarbotni og í Stigaskarði (skarðið millum Skæling og Stall), og úr Stigaskarði í Hundsá, og Hundsá var mark líka í Dalánna í Kollfjarðardali. Fyri at verja hetta mark móti teimum norðanfyrri setti Kirkjubøbóndin ein húskall niður á Oyrareingini, og afturfyrri fekk hann haga frá Hundsá og suður at Hórisgøtu, og síðani niðan í Skeiðsá, og niðan við henni í Skúvsskarði, og so eftir fjallaroðini. Oyrareingir komu so við tíðini at verða ein garður fyrri seg, og eftir tað átti Kirkjubøbóndin norður at Hórisgøtu. Oyrareingjagarðurin var tá komin at liggja imillum tað gamla markið og Hórisgøtu. Nú er Oyrareingjamarðið suður at Tiggjará, men tað er komið aftrat seinni í tíðini.»

Hatta var søgnin, sum Jens Chr. Djurhuus á Heyggi í Kollafirði hevur sagt um Oyrareingir.

Upp frá Oyrareingjum, eystantil undir Skælingsfjalli, er Hundsáarbotnur, og sunnast í honum er steinurin Hákunarborð. Sognin sigur, at har skuldi herhövdingin Hákun eta morgunmat frammanundan bardaganum í Mannafeldsali. Steinurin er klovaður í helvt, og tvørtur um brestin lá Brynjumanna-hav. Sjálvur havi eg ongatið sæð Brynjumannaborð ella Brynjumannahav, men hetta er frásøgn frá Jóan Petur Gregoriussen, sum er at finna í Vardanum, 24. bind síðu 22.

Annars sigur søgnin, sum Hammershaib hevur skrivað um «Bardagan í Mannafeldsali», at norðanmenninir hildu veitslu við Brynjumannaborð aftan á bardagan. Á Oyrareingjum er eitt 4 marka kongsfesti.

Signabour

Signabour er á suðursíðuni á Kollafirði, og meðan hin síðan á firðinum liggur í livd fyrri hogættini og tekur ímóti øllum sólarhitanum, so liggur Signabour í sólarlukkugnanum við andlitinum beint móti tí kalda landnyrðingi.

Har norður í Kollafirði hava teir eitt stutt rim, sum sigur nakað um markið millum Signabour og Kaldbak, sum eisini er ein partur av markinum millum Norðstreym og Suðurstreym, og rímið sigur eisini nakað um markið millum Signaboarhaga og Oyrareingjarhaga. Rímið ljóðar soleiðis:

«Úr Jökilsgjógvi í Kamb — í Tiggjará sand — tað er Signaboarland.»

Tað eru 6 kongsmerkur á Signabour.

Frammi við Gjógv

1806 búsetti Jákup av Miðgerði seg «Frammi við Gjógv». Hesin bústaður er í ein landnyrðing upp frá Leynarvatni og o. u. 6 km í útnyrðing frá Oyrareingjum í Kollafjarðar sókn.

Menninir «Frammi við Gjónna» vóru tiltiknir hegnismenn, teir vóru bæði jarnsmiðir og timbursmiðir, óførir grótmennt og veltingarmenn. Nú býr eingin har meir.

1801 vóru um 150 fólk í Kollafjarðar sókn, og 1977 vóru 670 fólk í allari sóknini.